αποκλίνουν από τη συνηθισμένη τους φύση κατορθώνουν να είναι ιδιαίτερα πληροφορητικά.

γ. Τεχνικές κατανομής των στοιχείων με βάση την πληροφορητικότητά τους

Στα κόμικς ο επιτονισμός διαμορφώνεται από τη χρήση και τοποθέτηση των σημείων στίξης και στοιχείων με διαφορετικό μέγεθος, μελάνωση και ποικιλία γραμματοσειρών. Η χρήση του επιτονισμού λέξεων ή φράσεων βοηθά στη διαμόρφωση του περικειμένου, δηλαδή της ατμόσφαιρας, που ορίζει το πολιτισμικό και κοινωνικό πλαίσιο της ιστορίας. Η μελάνωση λέξεων ή φράσεων χρησιμοποιείται συνήθως για να προσδώσει έμφαση στη δράση, φανερώνοντας ένταση συναισθημάτων ή καταστάσεων (είσαι **τρομακτικός**, πρόκειται για **υπερπαραγωγή**), για να τονίσει αντίθεση (σύντομα θα ξέρουμε τι είναι **θρύλος** και τι **πραγματικότητα**) και για να κάνει αντιληπτή την έννοια της επανάληψης (**ένα** σκοινί, **έναν** φακό, **ένα**...).

Επιτονική σημασία φανερώνει, επίσης, η μελάνωση ενός πλήθους αρχαιοπρεπών εκφράσεων, που ποικίλλουν σε ύφος και στο βαθμό εξοικείωσης με τον αναγνώστη. Παρατηρήθηκε ότι ιστορίες οι οποίες αφορούν σε τεχνολογική πρόοδο, χρησιμοποιούν με μεγαλύτερη συχνότητα λέξεις και εκφράσεις «τεχνολογικού» λεξιλογίου (**εμβέλεια**, **αποκρυπτογράφηση**, **κωδικοποιημένη**, **επιταχύνθηκε**, **προωθητής εγκεφαλικών κυμάτων** κλπ.).

Ήρωες που ανήκουν σε ανώτερο κοινωνικό στρώμα, έχουν λόγο περισσότερο επίσημο που χαρακτηρίζεται από εξεζητημένες εκφράσεις όπως **απεχθής**, **υιός**, **σφετεριστής**, **κυρίες εν απογνώσει** κοκ. Αντίθετα, σε χαρακτήρες οι οποίοι δε διακρίνονται για την υψηλή κοινωνική τους θέση, χρησιμοποιείται ως τρόπος επιτονισμού περισσότερο η μελάνωση σε ηχολέξεις. Με ηχολέξεις περιγράφονται, επίσης, και θόρυβοι οι οποίοι παίζουν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη και στο ζωντάνεμα του μύθου, δίνοντας έμφαση στο ηχητικό περιβάλλον παρά στο λόγο. Χαρακτηριστικά είναι τα παρακάτω παραδείγματα: **Ουαااااااά** (κραυγή πόνου), **ΑΑΑΑΑΑΑΑΑργκ** (γκριμάτσα τρόμου), **Ζντουπ** (απότομο πέσιμο), **Ζμπαμ** (πέσιμο δύο ατόμων), **Μπόινγκ Μπόινγκ** (ελατήρια που ξεπηδούν), **Ζζζζζζζζ** (ύπνος), **Ιιιιιιιι** (φρενάρισμα αυτοκινήτου).

Τόσο οι παύσεις όσο και η ποσότητα, τα επίπεδα και η ταχύτητα εκφοράς, αποτελούν τους σημαντικότερους μηχανισμούς της προσωδιακής λειτουργίας που βοηθούν στη διατήρηση της συνέχειας του γραπτού λόγου, μεταλλάσσοντάς τον σε προφορικό και τεμαχίζοντάς την πρόταση στις ελάχιστες μονάδες της. Κάθε λέξη λειτουργεί έτσι ως μονάδα ιδέας που χαρακτηρίζεται από σημασιολογική και εμφατική αυτονομία. Υπάρχουν αρκετές παύσεις οι οποίες είτε φανερώνουν τρόμο, είτε δηλώνουν σκέψη, έκπληξη, αντίρρηση, ειρωνεία, αμηχανία, δισταγμό, είτε προκαλούν διακοπή στη ροή της αφήγησης. Η προσωδιακή λειτουργία ως προς την ποσότητα, πραγματώνεται μέσω της έκτασης των φωνηέντων, υπογραμμίζοντας έτσι τη σημασία συγκεκριμένων λέξεων ή φράσεων. Π.χ. *ΕΕΕΕΕ!, ΕΛΑΑΑΑ, ΚΙ ΕΓΩ ΤΙ ΦΤΑΙΩΩΩ! ΜΑΡΘΑΑΑ! ΛΟΥΛΟΥΟΥΟΥΟΥ!*

Τα επίπεδα εκφοράς που παρατηρήθηκαν χωρίζονται σε υψηλό, μέσο και χαμηλό (Σετάτος, 1982), υποδηλώνοντας τη συναισθηματική φόρτιση του ήρωα με ύφος έντονο, κανονικό και αδιάφορο αντίστοιχα. Μέσα από τα επίπεδα εκφοράς δηλώνεται ο ψίθυρος (διακεκομμένες γραμμές στο περίγραμμα του σύννεφου ομιλίας), καθώς και η αποφασιστικότητα, η οργή, η απορία, ο τρόμος και η υστερία (μεγάλα τρεμουλιαστά στοιχεία, έντονα μελανωμένα). Τέλος, ως προς την ταχύτητα εκφοράς υποδηλώνονται,

μέσα από την επανάληψη συλλαβών, η δυστοκία στη ροή του λόγου (τραύλισμα), π.χ. *Βρη - βρήκαμε ααα – αυτό εε – δώ μπρρρ – μπροστά στην πό – πόρτα σσσας* και η ανάγκη για έμφαση στην κατανόηση (συλλαβισμός) π.χ. *ο πε- λα- ργός*. Τα παραπάνω στοιχεία συμφωνούν απόλυτα με τη θεωρία των ενάυσμάτων περικειμενοποίησης του Gumperz (Κουτσουλέλου-Μίχου, 1997:58): «Η έννοια αυτή (...) επιτρέπει στους παραγωγούς κειμένου να σηματοδοτήσουν και στους αποδέκτες να ερμηνεύσουν τον τύπο της παραγόμενης δραστηριότητας, τις διασυνδέσεις ανάμεσα στα εκφωνήματα στο δεδομένο γλωσσικό γεγονός. Οι ενδείξεις αυτές είναι συνήθως μη λεκτικές (παραγλωσσικές) και η κειμενική τους εμφάνιση αποκλίνει από τις νόρμες του κειμένου (π.χ. αλλαγή στον επιτονισμό, την προφορά, την εναλλαγή κωδίκων)». Ο επιτονισμός και η λειτουργική προοπτική της πρότασης συνδέονται άμεσα με την πληροφορητικότητα του κειμένου, διότι συμβάλλουν στη δήλωση του νέου, του αγνώστου, του μη οικείου τόσο μέσα στην επιτονική ομάδα όσο και στο επίπεδο της πρότασης.

Ο ρόλος του επιτονισμού είναι πολύ σημαντικός καθώς δίνει χροιά προφορικότητας στα κείμενα των κόμικς που είναι γραπτά. Μέσω του επιτονισμού ξεχωρίζουν και τονίζονται οι καινούργιες και σημαντικές πληροφορίες και καθορίζεται η ιεράρχηση των σημασιολογικών δεδομένων. Με τον τρόπο αυτό δίνεται έμφαση σε ορισμένα μηνύματα και προβάλλονται συγκεκριμένα σημασιολογικά πεδία, με συνέπεια τον υψηλό βαθμό της πληροφορητικότητάς τους.

4.2. Σχετικά με τον διδακτισμό

Η ανίχνευση του διδακτισμού στα εικονογραφημένα έντυπα τύπου κόμικς, έγινε με σημείο αναφοράς τις υπάρχουσες κοινωνικές δομές και νοοτροπίες. Οι δομές προβάλλονται αυτούσιες ή αντεστραμμένες και γίνονται φορείς αμφιβόλων ηθικών, κοινωνικών και ιδεολογικών αξιών και οι χαρακτήρες φέρονται ως εκφραστές μιας κοινωνικής συνείδησης. Πέρα από τη σάτιρα, η εικόνα του κόσμου που παρουσιάζεται είναι απροκάλυπτα ανατρεπτική ή συγκαλυμμένα αντιφατική: κόσμοι αταξικοί (ως και ο μόνιμα χρεωμένος Ντόναλντ δεν παρουσιάζεται φτωχός), γεμάτοι θετικούς (καλούς) και αρνητικούς (κακούς) χαρακτήρες οι οποίοι αντιμάχονται, συνέχεια ο ένας τον άλλο, ήρωες με διπλές ταυτότητες (Σούπερ Γκούφη), ήρωες που πολεμούν για τη δικαιοσύνη (έννοια τελείως αφηρημένη και εξαιρετικά γενική), πρωτόγονοι λαοί που δέχονται και επιθυμούν τη βοήθεια των «πολιτισμένων», ήρωες αιώνια άγαμοι και τόσα άλλα.

Ζώα με ανθρώπινες ιδιότητες φαίνονται να είναι η ιδανική λύση της προβολής τόσο των προτερημάτων όσο και των ελαττωμάτων των ανθρώπων. Τα κόμικς του εκδοτικού οίκου Ντίσνεϋ παραθέτουν πληθώρα ηθικών διδαγμάτων, τα οποία μπορούν να διατυπωθούν υπό τη μορφή ποιήματος: «η κακία τιμωρείται», «αν δεν τα καταφέρεις με την πρώτη, προσπάθησε πάλι» κλπ. Η φιλία, η επιμονή, η εφευρετικότητα, η συνεργασία και η τιμιότητα αποτελούν τις εν δυνάμει αξίες των Μικρών Εξερευνητών, ενώ η επινοητικότητα και η πονηριά λειτουργούν ισοδύναμα στο μικρόκοσμο των Τομ και Τζέρυ. Τέλος, η υπακοή και συμμόρφωση στους ενήλικες - ανώτερους παρουσιάζεται σε όλες σχεδόν τις ιστορίες. Αξιοσημείωτο παραμένει το γεγονός ότι οι ιστορίες στις οποίες οι ήρωες έχουν ανθρώπινη μορφή φείδονται αξιών και ξεκάθαρων ηθικών διδαγμάτων.

Υπάρχουν χαρακτήρες που είναι μόνιμα «κακοί» και ο αναγνώστης δεν περιμένει τη δικαίωσή τους μέσα από το μύθο (οι Λύκοι, η Μάτζικα ντε Σπελ, η Κρουέλα ντε Βίλ).